

De nachtvlinders van Nationaal Park Hollandse Duinen

De duinen zijn door de grote verscheidenheid aan vegetaties op een klein oppervlakte een zeer soortenrijk gebied voor nachtvlinders. In 2018 is er geprobeerd om in één jaar zoveel mogelijk soorten nachtvlinders waar te nemen in Nationaal Park Hollandse Duinen, maar hoeveel zullen dat er zijn geworden van de in totaal 2400 in Nederland vastgestelde soorten?

TEKST: JURRIËN R. VAN DEIJK (DE VLINDERSTICHTING) EN NICK PEETERS (KNNV DEN-HAAG)

Trefwoorden

nachtvlinders, NP Hollandse Duinen, kustsoorten, duinen, Zuid-Holland.

Inventarisatie

In Nationaal Park Hollandse Duinen (NP) (voor begrenzing van het NP zie inleidende hoofdstuk op pagina 7) worden al langere tijd nachtvlinders geïnventariseerd. De eerste waarneming dateert van 25 mei 1847 en betreft een Klein avondrood (*Deilephila porcellus*) uit Katwijk. Pas vanaf 1987 waren er jaarlijks meer dan tien waarnemers actief in het NP.

De laatste jaren neemt het aantal waarnemers verder toe. Vanaf 2000 tot 2010 schommelde het aantal tus-

sen de 50 en 100 waarnemers, maar vanaf 2011 kwam het aantal waarnemers boven de 100 uit, in 2015 boven de 200 en in 2018 waren er maar liefst 322 mensen die nachtvlinderwaarnemingen hadden doorgegeven in het NP. Het aantal doorgegeven waarnemingen per waarnemer varieerde sterk van een enkele waarneming bij de één tot meer dan 2000 waarnemingen van een aantal lokale waarnemers. Het 5000-soortenjaar in 2018 heeft tot nog meer waarnemingen geleid. Een deel van de waarnemers was al aangesloten bij verenigingen

die in het kader van het 5000-soortenjaar gestructureerde waarnemingen hebben gedaan, zoals de mensen van de KNNV Den Haag en onderzoekers op het veldstation De Klip. Ook werd er een oproep aan nachtvlinder-aars uit heel Nederland gedaan om te helpen met het inventariseren van het Nationaal Park. Hier kwam veel reactie op, omdat dit voor veel mensen een buitenkans was om in de duinen te nachtvlinderen. Als aanvulling zijn er daarnaast andere nachtvlinderactiviteiten georganiseerd. De twee nachtvlinderwerkgroepen van de Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV), de Werkgroep Snellen en de Sectie Ter Haar hielden hun jaarlijkse vlinderweekend in het NP en er vonden georganiseerde losse inventarisaties plaats.

Figuur 1. Een wit laken met een felle lamp ervoor is de meest gebruikte manier om nachtvlinders te lokken, hier in Berkheide. Foto Jurriën van Deijk.

Enkele soorten nachtvlinders worden vaak overdag waargenomen, zoals de Gamma-uil (*Autographa gamma*), Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum*) of de (rupsen van) Sint-jacobsvlinder (*Tyria jacobaeae*). Om andere soorten te zien te krijgen kan je gedurende de nacht op pad gaan. Daarbij zijn verschillende methodes gebruikt. Het verschilt per soort wat de beste methode is om deze vast te stellen in een gebied. Een veelgebruikte methode is het gebruik van een felle lamp en een groot wit laken (Fig. 1). Nachtvlinders worden aangetrokken tot licht en komen dan op het witte laken zitten. Tijdens een goede nacht kan dit wel meer dan 100 soorten opleveren. Een andere manier om vlinders te lokken is door een zoetstof op bomen te smeren. Dit trekt vlinders aan die hiervan drinken. Daarnaast kan gezocht worden naar rupsen en vraatsporen. Een groot deel van de microvlinders is zo bijvoorbeeld te vinden doordat ze kenmerkende sporen in bladeren maken.

Om de totale lijst aan waargenomen soorten gedurende het

5000-soortenjaar te volgen, werd gevraagd alle waarnemingen in te voeren via hollandseduinen.waarneming.nl. Veel historische waarnemingen (< 2005) zijn niet via Waarneming.nl ingevoerd maar doorgegeven aan de database Noctua, een nachtvlinderdatabase met bijna 7 miljoen

waarnemingen en dat in beheer is van de Werkgroep Vlinderfaunistiek en De Vlinderstichting.

Ecologie

Nachtvlinders zijn met 2400 soorten een zeer soortenrijke groep en is onder te verdelen in de grotere nachtvlinders, de zogenoemde macronachtvlinders en de kleinere nachtvlinders, de micronachtvlinders. De macronachtvlinders worden bestudeerd door de eerder genoemde Sectie Ter Haar en de microvlinders door de werkgroep Snellen. In dit artikel zal de nadruk liggen op de macronachtvlinders omdat er meer bekend is over de ecologie van deze groep. Veel soorten zijn gebonden aan een specifieke waardplant en/of habitat. Hieronder zijn ook hele specialistische soorten bij, die bijvoorbeeld juist in pioniersvegetaties leven of alleen in oudere bossen. De grote afwisseling van de vegetatie op een relatief klein oppervlakte maakt het duingebied een zeer soortenrijke plek.

Waargenomen soorten

Voor 2018 zijn er tot nu toe (februari 2020) 1020 soorten nachtvlinders

Figuur 2. Eikenbos rond de Meijendelseweg waar in één vierkante kilometer maar liefst 486 verschillende soorten nachtvlinders zijn waargenomen in 2018. Foto Nick Peeters.

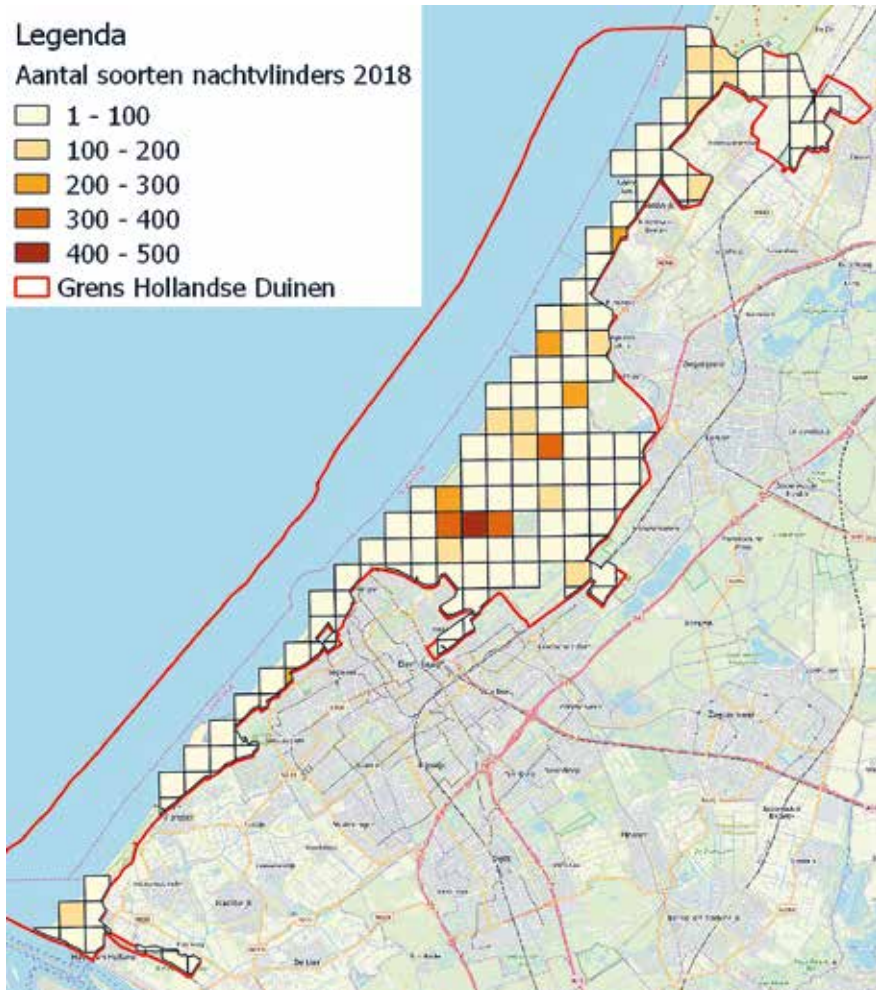
ingevoerd op Waarneming.nl. Alle waarnemingen die worden ingevoerd worden gecontroleerd op betrouwbaarheid. Hierbij wordt bij nachtvlinders vaak een foto als bewijs gevraagd. Een foto van deze soorten is vaak eenvoudig omdat de meeste soorten stil blijven zitten tijdens de inventarisaties. Van de 1020 waargenomen soorten zijn er 871 van een foto voorzien en gevalideerd als betrouwbare waarneming. De goedgekeurde waarnemingen zijn onder te verdelen in 418 soorten macronachtvlinders en 453 soorten micronachtvlinders. De (nog) niet gevalideerde waarnemingen betreffen waarnemingen zonder foto, of foto's van erg lastig herken-

bare soorten, vaak microvlinders. Deze waarnemingen worden mogelijk later nog gevalideerd wanneer er (duidelijkere) foto's bij de waarnemingen komen.

Voor de verdere vergelijkingen worden de gegevens uit Noctua gebruikt, omdat die completer zijn dan Waarneming.nl. In Noctua staan 920 gevalideerde soorten nachtvlinders uit het NP in 2018. Om een vergelijking te maken; in heel Nederland waren er in 2018 ongeveer 1800 soorten nachtvlinders waargenomen. Daarmee is dus bijna 50% van de waargenomen soorten nachtvlinders van heel Nederland in 2018 waargenomen in het NP.

In vrijwel alle hokken van één vierkante kilometer van het NP zijn in 2018 nachtvlinders waargenomen (Fig. 3). In de meeste hokken zijn dit echter minder dan 100 verschillende soorten; een aantal dat je tijdens een hele goede avond in één nacht op je laken kan krijgen. Het hok waar in 2018 de meeste soorten nachtvlinders zijn waargenomen is in Meijndel rond de Meijndelseweg (Fig. 2). Dit komt voornamelijk omdat de KNNV Den Haag dit stuk intensief heeft geïnventariseerd. Dit heeft ertoe geleid dat er maar liefst 486 verschillende soorten nachtvlinders zijn waargenomen in een kilometerhok. Bijna de helft van het totale aantal van het NP in 2018!

Om te zien welke soorten relatief het meest wijdverspreid in NP Hollandse duinen voorkomen is er geteld in hoeveel verschillende kilometerhokken een soort is waargenomen. Daarnaast is er gekeken hoeveel unieke waarnemingen er per soort waren. Dit geeft aan hoe algemeen een soort dan op een plek is. In tabel 1 staat de top 20 aan soorten die het meest wijdverspreid zijn waargenomen binnen het NP. In deze lijst vallen een aantal zaken op. Er staat namelijk maar één microvliinder in de lijst: het Koolmotje (*Plutella xylostella*). Dit kan er deels mee te maken hebben dat veel microvlinders lastig te herkennen zijn. Het Koolmotje is goed herkenbaar. Daarnaast is het Koolmotje, met een grootte van ongeveer 5 millimeter een trekvlinder. Trekvlinders maken vaak gebruik van landschapselementen om zich te oriënteren, bijvoorbeeld de kustlijn waardoor de soort op veel plekken in de duinen op kan duiken. Op de eerste plek staat een andere trekvlinder, de Gamma-uil (*Autographa gamma*). Deze is veel groter dan het Koolmotje, en komt uit Zuid-Europa helemaal naar Nederland gevlogen om zich hier voort te planten. Deze soort kan overdag al langsvliegend of drinkend van een bloem (Fig. 4a)

Figuur 3. Aantal waargenomen soorten nachtvlinders per kilometerhok in Nationaal Park Hollandse Duinen in 2018. Het zwaartepunt van de waarnemingen ligt in Meijndel waar de KNNV Den Haag actief was.

Tabel 1. Top 20 van meest waargenomen soorten nachtvinders in het NP in 2018. In de laatste kolom staat het aantal unieke waarnemingen die er was van een soort. In de op één na laatste kolom staat het aantal kilometerhokken binnen het NP dat de soort is waargenomen.

Top 20	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aantal kilometerhokken	Aantal waarnemingen
1	Gamma-uil	<i>Autographa gamma</i>	68	284
2	Sint-jacobsvlinder	<i>Tyria jacobaeae</i>	57	161
3	Gestreepte goudspanner	<i>Camptogramma bilineata</i>	50	126
4	Huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	44	218
5	Agaatvlinder	<i>Phlogophora meticulosa</i>	42	124
6	Donker klaverblaadje	<i>Macaria alternata</i>	36	120
7	Zwarte-c-uil	<i>Xestia c-nigrum</i>	36	114
8	Koolmotje	<i>Plutella xylostella</i>	35	104
9	Kolibrievlinder	<i>Macroglossum stellatarum</i>	35	75
10	Stro-uiltje	<i>Rivula sericealis</i>	34	123
11	Gewone bandspanner	<i>Epirrhoe alternata</i>	33	95
12	Grote beer	<i>Arctia caja</i>	33	65
13	Bonte worteluil	<i>Agrotis vestigialis</i>	32	125
14	Grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>	32	105
15	Hagedoornvlinder	<i>Opisthograptis luteolata</i>	32	100
16	Taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	32	92
17	Klein avondrood	<i>Deilephila porcellus</i>	31	108
18	Sint-jansvlinder	<i>Zygaena filipendulae</i>	31	91
19	Bruine snuituil	<i>Hypena proboscidalis</i>	31	89
20	Gewone spikkelspanner	<i>Ectropis crepuscularia</i>	30	105

worden waargenomen, maar is tijdens het rusten overdag ook snel verstoord wanneer je te dichtbij langs loopt. De soort op de tweede plek is al eerder benoemd. Dit is de Sint-jacobsvlinder waarvan vooral de opvallend zwart/oranje gekleurde, giftige rupsen vaak worden waargenomen (Fig. 4b). Ook de vlinders kunnen overdag worden waargenomen. Ze zijn zwart met een rode streep en twee rode bolletjes op de vleugel. De nummer drie, Gestreepte goudspanner (*Camptogramma bilineata*) (Fig. 4c) is een opvallend goudkleurige vlinder die al fladderend voor je op vliegt en vaak snel weer tussen de vegetatie gaat zitten.

De overige soorten, zijn in heel Nederland redelijk gewoon, met uitzondering van twee soorten, die lokaal op de binnenlandse zandgronden voorkomen, voornamelijk in de duinen. Dat zijn het Klein avondrood en de Bonte worteluil (*Agrotis vestigi-*

alis). De rupsen van het Klein avondrood eten van verschillende soorten walstro (*Galium spec.*), die in het duin goed vertegenwoordigd zijn. De rupsen van de Bonte worteluil eten van stengels en wortels van meerdere soorten kruiden (Voogd 2019).

Naast de soorten die veel werden waargenomen zijn er in 2018 ook maar liefst 42 nieuwe soorten nachtvinders voor de Hollandse Duinen waargenomen (Tabel 2). Hierbij zitten vier soorten macronachtvlinders: Er was één waarneming van een Roomvlek (*Arctia villica*) in Wassenaar, die voornamelijk bekend is van de duinen in Zeeland en van Goeree-Overflakkee. Opvallend waren maar liefst vier dagen dat er een Gepluimde snuituil (*Pechipogo plumigeralis*) werd waargenomen op twee locaties rond Katwijk. Deze soort is pas in 2006 voor het eerst in Nederland waargenomen en neemt de laatste jaren vanuit het zuiden toe. De

rupsen leven van dood plantmateriaal (Voogd 2019) en naar verwachting heeft deze soort zich in de Hollandse Duinen gevestigd. Er was ook één waarneming van een Sint-janskruiduil (*Chloantha hyperici*). Van deze soort waren tot de eeuwwisseling weinig waarnemingen, maar vanaf 2013 neemt het aantal waarnemingen toe, voornamelijk rond Rotterdam/Den Haag. De rupsen leven van Sint-janskruid (*Hypericum perforatum*), die veel in de duinen voorkomt.

De laatste nieuwe soort macronachtvlinder hier besproken, betreft de Moeras-w-uil (*Lacanobia splendens*). Deze soort is vooral bekend uit moerassen en laagveengebieden waarbij de kans dat dit een zwervend individu was vrij groot is.

Microvlinders

Er zijn tot nu toe in 2018 37 nieuwe soorten microvlinders voor de

A

B

C

Figuur 4. Top drie van meest wijdverspreide soorten uit het NP. A) De Gamma-uil (foto: Annelies Vriens). B) De rupsen van de Sint-jacobsvlinder op Jakobskruiskruid (foto: Ruud Wielinga). C) De Gestreepte goudspanner. Foto: Luuk Punt.

Hollandse duinen ingevoerd (Tabel 2). Mogelijk loopt dit aantal nog op wanneer alle waarnemingen zijn gevalideerd. Omdat het zoveel soorten zijn worden ze niet allemaal besproken, maar worden alleen de soorten die kenmerkend zijn voor het kustgebied behandeld. Dit zijn soorten die hier waarschijnlijk tot nu toe over het hoofd gezien zijn. Dit zijn de Duingranietmot (*Eudonia lineola*), waarvan de rupsen van algen en mossen leven, waarschijnlijk vooral van schildmosses (*Parmelia spec*) (Goater 1986). Een andere soort is de Kwelderpistoolmot (*Aristotelia brizella*) waarvan de rupsen voornamelijk in de bloemhoofdjes van Engels gras (*Armeria maritima*) leven (Elsner et al. 1999). Engels gras is de laatste jaren bezig met een sterke opmars (Verspreidingsatlas.nl, 2020), onder andere door bodemverziltiging door het gebruik van strooizout. De Duinviooltjesmot (*Pancalia nodosella*) (Fig. 5) is een zeer kleine microvlinder met een verborgen levenswijze. De vlinders zijn het beste op en rond de waardplant, het Duinviooltje (*Viola curtisii*) te vinden. De soort wordt verder in de duinen van Noord-Holland en op de Waddeneilanden waargenomen. Het Kustooogje (*Thiotricha subocella*) leeft voornamelijk in de hoofdjes van Watermunt (*Mentha aquatica*) (Elsner et al. 1999). De soort was al bekend van de omgeving van Oostvoorne en de duinen van Noord-Holland. Door de aanwezigheid van natte duinvalleien in het NP, waar ook veel Watermunt staat, was dit een voor de hand liggende nieuwkomer. Verder werd de Kustdikkopmot (*Scythris siccella*) dit jaar voor het eerst waargenomen. Deze soort is vooral bekend uit de Noord-Hollandse duinen, maar duikt de laatste jaren op meer plekken langs de kust op. De rupsen leven van allerlei verschillende soorten kruiden, maar gezien de beperkte verspreiding en het brede waardplantgebruik spelen er bij deze soort meer factoren voor het voorkomen van de soort.

Tabel 2. Lijst van alle soorten die in 2018 voor het eerst zijn waargenomen in het NP.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	groep
Roomvlek	<i>Arctia villica</i>	macro
Sint-janskruiduil	<i>Chloantha hyperici</i>	macro
Moeras-w-uil	<i>Lacanobia splendens</i>	macro
Bosbesdwergspanner	<i>Pasiphila debiliata</i>	macro
Gepluimde snuituil	<i>Pechipogo plumigeralis</i>	macro
Groene boogbladroller	<i>Acleris literana</i>	micro
Smalle witlijngrasmot	<i>Agriphila selasella</i>	micro
Haagbeukmot	<i>Agrotera nemoralis</i>	micro
Levervlekmot	<i>Ancylosis oblitella</i>	micro
Variabele marmerbladroller	<i>Apotomis sororculana</i>	micro
Kwelderpistoolmot	<i>Aristotelia brizella</i>	micro
Heidepistoolmot	<i>Aristotelia ericinella</i>	micro
Salievedermot	<i>Capperia britanniodactylus</i>	micro
Kristalbladroller	<i>Celypha siderana</i>	micro
Klimopbladroller	<i>Clepsis dumicolana</i>	micro
Witte meidoornkokermot	<i>Coleophora anatipenella</i>	micro
Zompruskokermot	<i>Coleophora tamesis</i>	micro
Zwarte rietprachtmot	<i>Cosmopterix scribaniella</i>	micro
Kruiskruidzadelmot	<i>Epiblema costipunctana</i>	micro
Wilgenoogbladroller	<i>Epinotia subocellana</i>	micro
Oosterse schone	<i>Eratophyes amasiella</i>	micro
Grijsrupspurpermot	<i>Eriocrania sangii</i>	micro
Duingranietmot	<i>Eudonia lineola</i>	micro
Smalle zilverbandboegsprietmot	<i>Eulamprotes superbella</i>	micro
Purpertandboegsprietmot	<i>Eulamprotes unicolorella</i>	micro
Schemamotje	<i>Gnorimoschema herbichii</i>	micro
V-haakspiegelmot	<i>Grapholita discretana</i>	micro
Alismabladdroller	<i>Gynnidomorpha alismana</i>	micro
Kruiskruidmot	<i>Homoeosoma nebulella</i>	micro
Tienvlekmot	<i>Luquetia lobella</i>	micro
Acaciavouwmot	<i>Macrosaccus robiniella</i>	micro
Olijfkleurige boegsprietmot	<i>Monochroa tenebrella</i>	micro
Duinviooltjesmot	<i>Pancalia nodosella</i>	micro
Prinsesbladroller	<i>Periclepsis cinctana</i>	micro
Kruiskruidvedermot	<i>Platyptilia isodactylus</i>	micro
Alantpalpmot	<i>Ptocheuusa paupella</i>	micro
Kustdikkopmot	<i>Scythris siccella</i>	micro
Wegedoornwijgmot	<i>Sorhagenia janiszewskae</i>	micro
Wegedoornknopmot	<i>Sorhagenia rhanniella</i>	micro
Smalle wilgenmineermot	<i>Stigmella nivenburgensis</i>	micro
Kustooegje	<i>Thiotricha subocellea</i>	micro
Klerenmot	<i>Tineola bisselliella</i>	micro

Duinsoorten

Naast de soorten die voor het eerst in het NP zijn waargenomen zijn er ook nog soorten die in vergelijking tot de rest van Nederland, kenmerkend zijn voor het NP. Deze worden hieronder beschreven, waarbij onderscheid is gemaakt tussen de macro- en de micronachtvlinders.

Macronachtvlinders

In de zeereep komen enkele specialistische soorten voor zoals de Zandhaverboorder (*Longalatedes elymi*), die verspreid langs de Hollandse kust wordt waargenomen. De rupsen leven in de stengels van Zandhaver (*Leymus arenarius*). Naast Zandhaver staat er in de buitenste duinenrij ook veel Helm (*Ammophila arenaria*). De rupsen van de Helmgrasuil (*Mythimna litoralis*) zijn hier op gespecialiseerd. Achter de zeereep liggen de duinvalleien. Dit is de habitat waar de Grijs worteluil (*Agrotis cinerea*) leeft. Het zwaartepunt van de Nederlandse verspreiding ligt in het NP. Deze soort vliegt vanaf eind april, en wordt goed aangetrokken door licht. De soort staat als ernstig bedreigd op de voorlopige rode lijst van nachtvlinders (Ellis et al. 2011). Een andere typische macronachtvlinder die voornamelijk langs de kust ten zuiden van Egmond wordt waargenomen is de Streepstipspanner (*Idaea humiliata*). Deze is te herkennen aan de roodbruine streep langs de vleugelvoorrand (Fig. 6) en onderscheid zich daarmee van de Dwergstipspanner (*Idaea fuscovenosa*) die in het hele land kan worden waargenomen. De rupsen van beide soorten leven van verschillende kruidachtige planten (Vlinderstichting.nl 2020).

De Paarsbandspanner (*Rhodostrophia vibicaria*) is een soort van warme en droge graslanden. De soort is daar niet gebonden aan één specifieke waardplant (Voogd 2019). Deze soort wordt naast de duinen ook op de binnenlandse zandgronden waargenomen. Een soort met opvallende

Figuur 5. De prachtige Duinvioltjesmot op zijn waardplant, het Duinvioltje.
Foto Luc Knijnsberg.

rupsen die gevonden kan worden op voornamelijk Stalkaars (*Verbascum densiflorum*) en Koningskaars (*Verbascum thapsus*) (Voogd 2019) is de Kuifvlinder (*Cucullia verbasci*) (Fig. 7). Deze wordt vaak waargenomen in het NP, maar daarnaast ook op de binnenlandse zandgronden.

Microvlinders

We noemen hier nog twee typische microvlinders waarvan het zwaartepunt van de verspreiding in het NP ligt. Eén soort komt zelfs alleen maar in het park voor; dat is de Witte spaandermot (*Blastobasis lacticolella*), waarvan alleen maar waarnemingen rond Hoek van Holland bekend zijn. Tussen 2003 en 2019 zijn er meerdere waarnemingen van meerdere individuen wat erop lijkt te wijzen dat de soort zich hier voortplant. Deze soort is waarschijnlijk aangevoerd met plantmateriaal en wordt daarom niet als inheems beschouwd. Een andere soort die vooral in de Hollandse duinen wordt waargenomen is de Zwartpootmot (*Nothris verbascella*). De rupsen eten van verschillende soorten toortsen (Elsner et al. 1999).

Te verwachten

Een aantal soorten die wel bekend zijn uit de Noord-Hollandse duinen, maar nog niet uit het NP zijn ondanks grote verschillen tussen deze duinen in beide provincies te verwachten. De Noord-Hollandse duinen zijn grotendeels kalkarm en hebben daardoor ook

een andere vegetatie. Zo zijn er in de duinen van Noord-Holland veel soorten waargenomen die gebonden zijn aan Struikhei (*Calluna vulgaris*), een plant die onder zure omstandigheden groeit. In het NP is Struikhei bekend van een aantal ontkalkte oudere duinen in de binnenduinrand en bijvoorbeeld langs het Oosterduinse meer en Solleveld. Het gaat hier om kleine oppervlakten, waarvan het maar zeer de vraag is of dit voldoende is voor stabiele populaties van struikheispecialisten. Soorten die van Struikhei leven en nog niet bekend zijn uit het NP zijn bijvoorbeeld de Grijsheispanner (*Pachycnemia hippocastanaria*), het Roodbont heide-uiltje (*Anarta myrtilli*) en de Late heide-uil (*Xestia agathina*). Ook soorten die gebonden zijn aan algemenere planten zijn nog niet in de Hollandse Duinen waargenomen, terwijl die gezien het waardplantgebruik wel te verwachten zijn. Dit zijn bijvoorbeeld de Dennenspanner (*Dendrolimus pini*) en de Maantandvlinder (*Drymonia ruficornis*). Deze zijn respectievelijk aan Den (*Pinus spec.*) en Eik (*Quercus spec.*) gebonden. Een andere soort die niet meteen in de duinen zelf valt te verwachten, maar meer langs de

Figuur 6. De Streepstipspanner wordt bijna alleen maar langs de kust waargenomen en is te herkennen aan de roodbruine vleugelvoorrand. Foto Sandra Lamberts.

Figuur 7. De rupsen van de Kuifvlinder op een Kaars. Foto Nick Peeters.

waterkanten in het veenweidegebied is de Groot hoefblad-boorder (*Hydraecia petasitis*). De vlinders zijn lastig waar te nemen, maar de rupsen zijn redelijk goed te vinden. Deze leven in de stengels van Groot hoefblad (*Petasites hybridus*) en zijn te vinden door te zoeken naar verwelkte bloeiwijzen van de plant. Door het lokale voorkomen van de waardplant in de omgeving van het Westduinpark is mogelijk de Oorsilene-uil (*Hadena irregularis*) nog te verwachten. Deze soort is echter nog nooit buiten het Noord-Hollands

Duinreservaat gezien, en is daar ook zeer waarschijnlijk uitgestorven. Deze soort kan het beste als rups op Oorsilene (*Silene otites*) worden gezocht of als vlinder, rustend op kruiden. Vindt u deze soort nieuw voor de Hollandse Duinen?

Dankwoord

Wij willen alle waarnemers bedanken die (extra) inspanningen hebben verricht om de soortenlijst van het NP tijdens het 5000-soortenjaar zo lang mogelijk te krijgen, en hun

waarnemingen hebben doorgegeven. Ook willen wij de validatoren bedanken die de waarnemingen hebben gevalideerd en soms suggesties hebben gedaan voor andere soorten. Sandra Lamberts en Roy van Grunsven hebben een eerdere versie van het artikel doorgenomen en becommentarieerd.

Jurriën R. van Deijk,
jurrien.vandeijk@vlinderstichting.nl

Nick Peeters,
ndpeeters@hotmail.com

Literatuur

- Ellis WN, D Groenendijk, MM Groenendijk, ME Huigens, MGN Jansen, J van der Meulen, E van Nieukerken & R de Vos (2013). *Nachtvlinders belicht: dynamisch, belangrijk, bedreigd*. Wageningen: De Vlinderstichting en Werkgroep Vlinderfaunistiek, Wageningen/Leiden
- Elsner G, P Huemer & Z Tokár (1999). *Die Palpenmotten (Lepidoptera, Gelechiidae) Mitteleuropas. Bestimmung, Verbreitung, Flugstandort, Lebensweise der Raupen*. Frantisek Slamka, Bratislava, 208 pag.
- Goater B (1986). *British Pyralid Moths. A guide to their identification*. Harley Books, Colchester, 175 pag.
- Vlinderstichting.nl (2020). *Soortoverzicht vlinders, geraadpleegd 16 februari 2020*.
- Voogd J (2019). *Het nachtvlinderboek macronachtvlinders van Nederland en België inclusief rupsen*. KNNV uitgeverij, Zeist, 672 pag.